

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	05.06.2015
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 26.05.2015, 5

Sarve maastikukaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 22.05.2015 nr 58

Määrus kehtestatakse [looduskaitseaduse](#) § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Sarve maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Sarve maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

- 1) haruldasi ja teadusliku väärtusega geoloogilisi objekte – Limneamere rannavalle – ning nendega seotud looduslikke ja poollooduslikke lookooslusi, eelkõige lookaasikuid;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on rannikulõukad (1150*)³, püsitaimestuga kivirannad (1220), rannaniidud (1630*), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), lood (alvarid – 6280*), sinihelmikakooslused (6410), puisniidud (6530*), liigirikkad madalsood (7230) ja puiskarjamaad (9070);
- 3) liike, mida direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende kasvukohti. Need on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), soohiilakas (*Liparis loeselii*) ja madal unilook (*Sisymbrium supinum*);
- 4) liike, mida direktiiv 92/43/EMÜ nimetab IV lisas, ja nende elupaiku. Need on nõmme-tähniksinitiib (*Maculinea arion*) ja valgelaup-rabakiil (*Leucorrhinia albifrons*);
- 5) liiki, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas. See on nõmmelõoke (*Lullula arborea*);
- 6) liiki, mida direktiiv 2009/147/EÜ nimetab II lisas. See on suurkoovitaja (*Numenius arquata*);
- 7) kaitstavate elupaigatüüpidega seotud kaitsealuseid liike. Need liigid on müür-raunjalg (*Asplenium ruta-muraria*), pruun raunjalg (*Asplenium trichomanes*), punane tolmepea (*Cephalanthera rubra*), täpiline sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *cruenta*), tumepunane neiuvaip (*Epipactis atrorubens*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), jumalakäpp (*Orchis mascula*), turd-lühikupar (*Brachythecium turgidum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), Bloxami punalehik (*Entoloma bloxamii*), värviline lehtervahelik (*Leucopaxillus compactus*), kroonliudik (*Sarcosphaera coronaria*), vask-porosamblik (*Cladonia convoluta*), harilik särasamblik (*Fulgensia bracteata*) ja loo-rebasesamblik (*Vulpicida tubulosus*).

(2) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele neljaks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

(4) Rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsiooni artikli 2 lõike 1 alusel on kaitseala kantud rahvusvahelise tähtsusega märgalade (Ramsari alade) nimistusse.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Hiiu maakonnas Pühalepa vallas Sarve, Soonlepa, Aruküla ja Heltermaa külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiri kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(2) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Jalgrattaga sõitmine on lubatud ka radadel. Sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel. Ranna piiranguvööndis on mootorsõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud kutselise või harrastuskalapüügi õigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 5) seada projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 8) jahiulukeid lisaõota.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks.

(2) Kaitsealal on neli sihtkaitsevööndit:

- 1) Aruküla sihtkaitsevöönd;
- 2) Ida-Sarve sihtkaitsevöönd;
- 3) Lääne-Sarve sihtkaitsevöönd;
- 4) Ristiranna sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Aruküla sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on lookoosluste säilitamine ja taastamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

(2) Ida-Sarve ja Lääne-Sarve sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on lookoosluste, eelkõige lookaasikute, rannikukoosluste ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

(3) Ristiranna sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on lookoosluste, rannikukoosluste ja kaitsealuste liikide elupaikade kaitse ning maastikuilme säilitamine.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Telkimine ja lõkke tegemine on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;
- 2) kaitseala valitseja nõusolekul koosluste hooldustööde käigus.

(2) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(3) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 2) tehnovõrgurajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks ja tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks, sealhulgas mõlemal juhul ka ranna ehituskeeluvööndis, ning olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 3) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 4) pilliroo ja adru varumine.

§ 11. Vajalik tegevus

Sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik heina ja pilliroo niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine ning vaadete avamine. Lookaasikutes on vajalik mändide väljaraie.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesolevas määruses sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Sarve piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning poollooduslike koosluste kaitse.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine lisaks lubatud tehnovõrgurajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ning metsa- või põllumajandustöödel ja õuemaal;
- 2) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
- 3) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 4) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine õuemaal, välja arvatud rannas;
- 5) metsa majandamine, kusjuures uuendusraietest on lubatud üksnes häilraie.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine;
- 2) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 3) rannas ja väljaspool õuemaad veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 4) roo varumine külmumata pinnaselt.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine on piiranguvööndis lubatud:

- 1) kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;

- 2) eramaal kinnisasja omaniku või valdaja loal;
- 3) mujal kaitseala valitseja nõusolekul koosluste hooldustööde käigus.

(4) Õuemaal on rahvaürituse korraldamine lubatud kinnisasja omaniku või valdaja loal.

(5) Metsa majandamisel peab säilima koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus.

§ 16. Vajalik tegevus

Piiranguvõõndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik heina ja pilliroo niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine ning vaadete avamine. Lookaasikutes on vajalik mändide väljaraie.

§ 17. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvõõndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllu- ja õuemaal;
- 5) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt.

(2) Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 18. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 19. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 27. augusti 1996. a määrus nr 219 „Sarve maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” tunnistatakse kehtetuks.

§ 20. Menetluse läbiviimine

Sarve maastikukaitseala kaitse-eeskirja kehtestamise menetlus viidi läbi keskkonnaministri 2. augusti 2010. a käskkirjaga nr 1110 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas⁵.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

²Kaitseala on moodustatud Hiiumaa Rajooni TSN Täitevkomitee 30. juuli 1973. a otsusega nr 76 „Sarve poolsaare maastikukaitseala” loodud maastikukaitseala alusel. Kaitsekorda on uuendatud Vabariigi Valitsuse 27. augusti 1996. a määrusega nr 219 „Sarve maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine”, mida muudeti Vabariigi Valitsuse 21. juuli 1999. a määrusega nr 225. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa I punkti 1 alapunktist 66 kuulub kaitseala Väinamere linnuala ja punkti 2 alapunktist 517 Väinamere loodusala koosseisu, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välispiir ja võõndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Taavi Rõivas
Peaminister

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

[Lisa Sarve](#) maastikukaitseala